

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Drakesteyn

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 28 januari 2019

Samenvatting

De inspectie heeft op 20 november 2018 een onderzoek uitgevoerd naar de voorschoolse educatie op kinderdagverblijf Drakesteyn. De reden voor dit onderzoek is dat de gemeente waarin het kinderdagverblijf is gevestigd, meedoet aan een pilot. In deze pilot Herijken toezicht op voor- en voerschoolse educatie (vve) en kinderopvang onderzoeken we onder andere of de gemeente en de schoolbesturen zicht hebben op de kwaliteit van de locaties en of zij zorgen voor verbetering van de kwaliteit. Met locaties bedoelen we kinderdagverblijven en de groepen 1 en 2 van basisscholen. Daarom hebben we op meerdere locaties in de gemeente Heumen een onderzoek uitgevoerd.

Wat gaat goed?

De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat de kinderen zich op hun gemak voelen op de voorschool. Zij benaderen de kinderen positief en er heerst een prettige sfeer. Kinderen gaan dan ook met plezier naar de voorschool. Daarnaast zijn de pedagogisch medewerkers alert op het vroeg signaleren van problemen bij kinderen. Ook de samenwerking met de GGD is goed. Hierdoor krijgen de kinderen de mogelijkheid om zich verder te ontwikkelen.

Wat kan beter?

De pedagogisch medewerkers kunnen de kinderen meer uitdagen om de woorden uit het thema ook zelf actief te gebruiken. Nu komen de woorden vooral in de kring voor maar niet tijdens het spelen en het maken van werkjes. Ook kan de locatie van te voren bepalen tot welk resultaat de voorschoolse educatie moet leiden en hierover met de gemeente het gesprek aangaan. Dit gebeurt nu nog niet.

Vervolg

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

Kinderopvangorganisatie: KION

LRK-nummer: 610907281

Totaal aantal doelgroepeuters: 4

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het kwaliteitsonderzoek	4
2.	Hoofdconclusie en vervolg	5
3.	Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie	6
4.	Reactie van de houder	10

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook op de Drakesteyn in Malden.

Werkwijze

Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en primair onderwijs. Wij hebben onderstaande standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in de groep, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met pedagogisch medewerkers en de locatiemanager. Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken met de locatiemanager van de kinderopvangorganisatie.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de waarderingen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- K** Kan beter
- V** Voldoende
- G** Goed

2. Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdconclusie en geven we de afzonderlijke waarderings weer per standaard op het kinderdagverblijf Drakesteyn.

Conclusie

Wij stellen vast dat de Drakesteyn op enkele onderdelen voldoet maar ook op onderdelen nog veel kan verbeteren. De prettige sfeer en het vroeg inschakelen van hulp bij problemen zijn positief beoordeelde onderdelen op de voorschool. Verbetering is vooral gewenst in het educatief handelen van de pedagogisch medewerkers, het volgen van hun ontwikkeling en het samenwerken met de vroegscholen. Een voorwaarde hiervoor is dat de pedagogisch medewerkers geschoold worden. Door als houder daarnaast gerichter doelen te stellen voor alle ontwikkelingsgebieden kan de kwaliteit van de locatie beter geëvalueerd worden. Bovendien kan de houder zich dan ook gerichter verantwoorden naar ouders of de gemeente.

Context

Kinderdagverblijf Drakesteyn is als voorschool gevestigd binnen basisschool De Vuurvogel in Malden en maakt onderdeel uit van Stichting KION in Nijmegen. De doelgroeppeuters zijn voor een groot deel afkomstig van ouders bij wie het Nederlands niet de thuistaal is. Om te voorkomen dat deze kinderen met een taalachterstand naar school gaan, bezoeken zij de voorschool.

Tijdens het onderzoek hebben wij vastgesteld dat de houder weliswaar subsidie krijgt voor voorschoolse educatie maar dat de locatie Drakesteyn formeel geen vve-locatie is. Bovendien zijn de pedagogisch medewerkers nog niet geschoold in het gebruik van de methode en is slechts één van hen geschoold in het gebruik van het observatiesysteem. Dit verklaart deels de waarderings 'kan beter' voor de verschillende onderdelen.

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De GGD-toezichthouder heeft de basisvoorwaarden voorschoolse educatie niet onderzocht. De gemeente geeft de GGD hiervoor tot nog toe geen opdracht gegeven.

Afspraken over vervolgtoezicht

- we stellen de gemeente voor om de GGD onderzoek te laten doen naar de basisvoorwaarden voorschoolse educatie.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de waarderingen en de resultaten van het onderzoek op kinderdagverblijf Drakesteyn.

3.1. Ontwikkelingsproces: inhoudelijke kop

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod	•		
OP2 Zicht op ontwikkeling	•		
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•		
OP4 (Extra) ondersteuning		•	
OP6 Samenwerking	•		

Het aanbod meer richten op de brede ontwikkeling

Drakesteyn biedt voor peuters geen integraal aanbod wat zich richt op de brede ontwikkeling van kinderen. De groep bestaat deels uit doelgroepkinderen maar deels ook niet. De doelgroepkinderen kunnen om diverse redenen een vve-indicatie hebben, maar in de meeste gevallen gaat het om taalachterstanden.

Wij observeren aan de start van een nieuw thema waarbij de inrichting gedurende de komende weken steeds meer het thema zal uitbeelden. Door de hoeken uitnodigender in te richten en meer gericht op de ontluikende geletterd- en gecijferdheid, zullen kinderen deze meer actief gebruiken. Tijdens de inloop liggen er werkjes klaar en kunnen ouders met de kinderen samen een puzzel doen of kleien. Enkele ouders doen dit ook maar lang niet allemaal. Hierin kunnen de pedagogisch medewerkers de ouders meer stimuleren.

De pedagogisch medewerkers stemmen de thema's aan het begin van het jaar af met de kleuterleraren van De Vuurvogel waarmee zij het gebouw delen. Over de inhoud en de keuze van woorden, is echter geen overleg.

Gerichte observaties zijn nodig om de ontwikkeling te volgen

Ook het zicht op de ontwikkeling van de kinderen kan beter. De pedagogisch medewerkers maken geen gebruik van het observatiesysteem, omdat zij hierin niet voldoende geschoold zijn. Het is aan te raden de kinderen wel nauwlettend te observeren op de verschillende ontwikkelingsgebieden en de gegevens hierover vast te leggen in een volgsysteem. Door deze gegevens vervolgens te analyseren, kunnen zij gericht vaststellen wat de kinderen nodig hebben in aanbod en zorg.

Bovendien kan de locatie dan ook vaststellen of en welk effect er bereikt wordt met de inspanningen.

Meer aandacht voor gerichte taalontwikkeling

Het pedagogisch-educatief handelen in de groep kan eveneens beter. Ook hier geldt dat de pedagogisch medewerkers niet geschoold zijn voor gebruik van de methode en daardoor kansen onbenut laten om voldoende gericht aanbod te verzorgen. De pedagogisch medewerkers slagen er wel in een veilige en prettige sfeer te creëren, zodat de voorwaarden aanwezig zijn voor de kinderen om zich optimaal te kunnen ontwikkelen.

Tijdens de kring zien we dat veel kinderen de aandacht verliezen doordat het te lang duurt en er niet voor alle kinderen het juiste niveau is. Daarbij is het voor de pedagogisch medewerkers een aandachtspunt om de kinderen uit te dagen tot mondelinge communicatie. We zien nu dat vooral de pedagogisch medewerkers aan het woord zijn en veel gesloten vragen stellen. Ook is het taalrijke aanbod gedurende het verdere verloop van de ochtend van belang. Tijdens het speelwerken, het fruit eten en buitenspelen kunnen de pedagogisch medewerkers de kinderen actiever stimuleren om de themawoorden te gebruiken door voorbeeldgedrag, liedjes en gesprekje. Maar vooral via begeleid spel in de themahoek. Tenslotte zien we dat voor alle kinderen een gelijk aanbod geldt, ongeacht hun leeftijd of niveau. Ook hier kan nog verbetering in komen.

Mogelijkheden tot inzet van externe hulp aanwezig

Wanneer de pedagogisch medewerkers vermoeden dat de aandacht en begeleiding niet het verwachte resultaat opleveren om de achterstand in te halen, hebben zij verschillende mogelijkheden om externe ondersteuning te verzorgen. Allereerst is er de mogelijkheid om de locatieleider in te schakelen om de zorgen over het betreffende kind samen te bespreken. Als er ondersteuning gewenst is en er volgt een observatie, dan wordt dit verzorgd door de afdeling Pedagogiek en Kwaliteit van KION. Daarnaast behoort ook een observatie op de groep van een ambulante begeleider tot de mogelijkheden. Door het project Passende Kinderopvang vanuit de gemeente is deze mogelijkheid er voor alle kinderen waar zorgen over zijn en niet alleen de doelgroepkinderen. Deze ambulante begeleider kan komen observeren en adviseren over mogelijke interventies. Tenslotte is er nog de mogelijkheid om de GGD in te schakelen voor kinderen waar zorgen over zijn.

Betere samenwerking leidt tot meer kansen voor kinderen

De samenwerking kan tenslotte ook versterkt worden door met behulp van de juiste samenwerkingspartners de kinderen een brede ontwikkeling te bieden. We zien nu dat er vooral samenwerking plaatsvindt met externe zorgaanbieders maar in veel mindere mate met andere partners. Zo kan de voorschool meer samenwerken met de basisscholen waar de kinderen naar uitstromen om het aanbod en de zorg op elkaar af te stemmen. Gebruik maken van elkaars materialen en expertise, het voorbereiden en afsluiten van thema's en een gezamenlijke pedagogische aanpak zijn hier voorbeelden van.

Maar ook samenwerking met de bibliotheek en vooral ook ouders liggen voor de hand. Juist de voorlichting aan en participatie van ouders in de voorschoolse educatie kan de kansen voor kinderen verhogen.

3.2. Resultaten voorschoolse educatie: inhoudelijke kop

Resultaten voorschoolse educatie	K	V	G
OR1 Ontwikkelingsresultaten	●		

Deze standaard kan nog beter omdat de voorschool de voortgang van de kinderen onvoldoende volgt en ook onvoldoende nagaat of de individuele groei naar verwachting is. De voorschool stelt zich weliswaar als doel dat de kinderen goed mee moeten kunnen doen op de basisschool, maar specificeert dit doel niet nader in haar pedagogisch beleidsplan. Ook is dit niet nader uitgewerkt voor de verschillende ontwikkelingsgebieden. Daardoor is niet vast te stellen of de kinderen zich naar verwachting hebben ontwikkeld.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie: inhoudelijke kop

Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg	●		
KA2 Kwaliteitscultuur	●		
KA3 Verantwoording en dialoog	●		

Ontwikkelen van kwaliteitscriteria voor de voorschool

De houder zet diverse middelen in om de eigen kwaliteit in beeld te brengen, zoals een effectmeting en vragenlijsten aan ouders. Hierin wordt echter niet specifiek de kwaliteit van de voorschoolse educatie gemeten. Ook gaat de locatieleider nog te weinig het gesprek aan met de pedagogisch medewerkers over de gewenste kwaliteit en resultaten met betrekking tot de voorschoolse educatie. De houder is nog niet zover dat er duidelijke kwaliteitscriteria zijn opgesteld voor de wettelijke eisen die voorschoolse educatie met zich meebrengt.

Scholing van belang voor kwaliteitsverbetering

De pedagogisch medewerkers zijn beiden niet geschoold voor het werken met de methode die gehanteerd wordt op de locatie. Ditzelfde geldt ook voor scholing in het observatiesysteem.

Door hier verandering in aan te brengen, kan een belangrijke kwaliteitsslag gemaakt worden. Hoewel Drakesteyn formeel geen vve-locatie is, krijgt zij wel subsidiegelden van de gemeente om voorschoolse educatie te verzorgen. Een vereiste hierbij is om het personeel te professionaliseren. De pedagogisch medewerkers geven aan graag gebruik te willen maken van de scholingsmogelijkheden en geven hierin blijk van een professionele houding.

Verantwoording aan de gemeente kan sterker

Ook de verantwoording door de houder over de gerealiseerde kwaliteit enerzijds en de gerealiseerde resultaten anderzijds, is niet aanwezig. Hier geldt dat de verantwoordelijkheid bij beide partijen ligt. Enerzijds vraagt de gemeente niet om een verantwoording, anderzijds levert de houder geen gegevens aan waaruit de kwaliteit blijkt. Er is geen sprake van regelmatige gesprekken over de voorschoolse educatie of het aanleveren van verplichte documenten als protocollen en het pedagogisch beleidsplan. Ditzelfde geldt voor het voeren van een dialoog met betrokkenen. Naast de dialoog die de houder kan voeren met de eigen medewerkers en de gemeente, zou ook sprake kunnen zijn van verantwoording naar en dialoog met ouders en de overige samenwerkingspartners over de kwaliteit van de voorschoolse educatie.

4. Reactie van de houder

Hieronder geeft de houder een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft de houder aan hoe ze hier mee aan de slag gaat.

Wij zijn blij dat de VVE inspectie ziet dat kinderen met plezier komen op onze voorschool en dat er een positieve sfeer heerst. Hierdoor krijgen de kinderen de mogelijkheid om zich verder te ontwikkelen. Tevens is samenwerking met ketenpartners zoals de GGD op orde. De inspectie concludeert dat er veel ruimte voor verbetering is op het gebied van het VVE aanbod. Verbetering is gewenst in het educatief handelen van de pedagogisch medewerkers en het volgen van kind ontwikkeling.

De inspectie geeft terecht aan dat hiervoor VVE scholing van de medewerkers een voorwaarde is. Dit kunnen wij bevestigen. Door wisseling van medewerkers voldoen we hier niet meer aan. Er zijn met de gemeente nog geen afspraken gemaakt over scholing van nieuwe medewerkers. Verder is er ook ruimte voor verbetering in de samenwerking met ouders en de vroegschool. Er is geen uitwerking van ouderbetrokkenheid en de doorgaande lijn naar de basisschool. Er is wel een warme overdracht en er kan verder onderzocht hoe we de doorgaande leerlijn verder vormgeven.

Wij willen hier in de toekomst zo goed mogelijk zorg voor dragen door intern ondersteuning van een pedagogisch coach (hbo-professional). Daarnaast vinden wij het belangrijk om met de gemeente in gesprek te gaan over hoe er zorg gedragen kan worden voor verdere structurele ondersteuning bij de VVE werkwijze bij de peutergroep.

Momenteel formuleren we met de gemeente een gezamenlijke VVE visie. Hierbij formuleren we concrete resultaatafspraken. Dit geeft beide partijen houvast voor inhoudelijke uitvoering en verantwoording. Op het moment dat er resultaatafspraken zijn vastgelegd, kan hier op gestuurd, gemonitord en ondersteund worden.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

